

[Ole Bernt Henriksen]

ringen for svaret. Det må jo være en af de gænger, der så bærer takken i sig selv.

Min anden bemærkning skal være, at jeg faldt meget stærkt over hr. Holger K. Nielsens indlæg, hvor han bekendte sig til at være særlig nordisk og derefter brugte en masse ikkenordiske, i hvert fald ikke strengt nordiske, fremmedord, mens fru Birte Weiss bekendte sig til det samlede europæiske, også det sydeuropæiske, og efter mine optegnelser kun brugte ét fremmedord, nemlig koproduktion.

Således kan man se, hvorledes kulturholdninger og kulturbindinger kan føre til vidt forskellige konklusioner.

Jeg vil gerne begynde med at complimentere fru Birte Weiss for en meget modig og glimrende tale, der i virkeligheden ville have overflødiggjort en hel del af det, som jeg har tænkt mig at sige, ja lige bortset fra det med socialismen, men vi kommer jo ikke uden om, at den er ikke nogen specielt dansk opfindelse! Det, jeg så i stedet vil gøre, er at fremsætte nogle mere overordnede synspunkter, som kan indgå i debatten, hvis nogen skulle have lyst til at knytte bemærkninger til dem.

Den første bemærkning, som jeg tror ligger meget tæt op ad fru Birte Weiss' tale, skulle være en konstatering af, at vi jo altid har haft kulturel frihandel i både EF og EFTA. Vores store ønske har været, at der på det kulturelle område en dag måtte komme frihandel mellem EF og EFTA på den ene side og de østeuropæiske lande på den anden side. Dette ønske har været politisk motiveret, for denne frihandel ville jo forudsætte en yderligere frigørelse i de østeuropæiske lande. Men det har også været en egoistisk betragtning, for enhver, der har kendskab til den vesteuropæiske kultur, vil vide, i hvor høj grad den står i gæld til den østeuropæiske kultur, og jeg tænker her navnlig på den russiske litteratur, med hvilken vi har været i stadig vekselvirkning. Man kunne også nævne den polske, den tjekkoslovakiske og den ungarske litteratur, mens jeg må erkende, at mit kendskab til de øvrige østeuropæiske landes litteratur er forholdsvis beskedent.

De forhåbninger, som vi i dag kan nære i disse henseender, er ikke blot knyttet til de politiske strømninger i Østeuropa efter præsident Gorbatsjovs magtovertagelse, men ved denne lejlighed vil jeg også nævne, at vi jo nu ser, at den russiske kultur ikke gik under under Sta-

lins undertrykkelse, men overlevede, og at den er noget, som vi glæder os til at forny bekendtskabet med, og jeg ved, at et stort flertal i Folketinget vil være enig med mig heri.

Hvad angår EF, vil jeg sige, at EF ikke har brug for nogen ny kulturpolitik. Vi har allerede den kulturpolitik, at vi uden hindringer læser hinandens bøger, ser hinandens billeder og lytter til hinandens musik. Tv er her blevet en stærk formidlende faktor, men meget længere ønsker vi vel heller ikke at gå, eftersom vi her i Danmark – og tilsvarende andre steder – mener, at det netop er forskellene mellem os, der er frugtbar; enshed og bevægelse frem mod enshed ville være – hvis formanden tilgiver mig – møgkedeligt.

Det kan forekomme, at jo mere vi lærer hinandens kulturer at kende, jo bedre evner vi at være os selv, og jo stærkere profileres vores egen kultur. Det er ikke noget nyt. Dansk åndsliv har altid stået sig ved, at vore kunstnere og tænkere rejste udenlands og i kontrasterne fandt sig selv.

Man kan imidlertid udmærket have den måske lidt uklare tanke, at når vi beskæftiger os med EF's indre marked, skal vi være opmærksomme på, at dettes regler nok bør studeres med henblik på at sikre, at vi også på kulturens område får et fuldstændig frit indre marked.

Når den tanke, som jeg her fremsætter, er uklar, hænger det sammen med, at den er forholdsvis ny. Men jeg kan ikke lade være med at pege på det særprægede i, at mens industriministeren – jeg tror, det var i dag eller i går – foreslog værftsstøtten i Vesteuropa nedtrappet – vel med den begrundelse, at den altid er en konkurrence på statskasser – er vi nok for lidt opmærksomme på den konkurrence på statskasser, der foregår på kulturens område.

De store lande har i forvejen en meget betydelig fordel, hvad angår bog- og pladeudgivelse, og når deres statskasser så yderligere spæder til, kan det være svært for de små sprogområder overhovedet at være med. Så det var måske noget, man skulle drøfte i de rette fora, og når der er en vis uklarhed over, hvilke fora der er – det skal jeg bekende – så er det, fordi jeg selv ikke har fundet det indlysende.

Men vi kan ikke forbyde de andre og større lande at støtte deres kultur.

Man kunne overveje – og det var måske også en ting, man kunne drøfte – om der, ligesom der